

Інженерні кадри

Газета видається
з лютого 1981 року.

ЩОТИЖНЕВА ГАЗЕТА КОЛЕКТИВУ ВІННИЦЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

№ 24 (438)

П'ятниця, 28 червня 1991 року.

Виходить раз
на тиждень

Ціна 2 коп.

ЛИСТ НАРОДНОМУ ДЕПУТАТУ Б. І. МОКІНУ

позиція

Я однажды уже брался за перо, чтобы написать Вам письмо, но отложил, так как написал В. Б. Гриневу и копию послал в «Правду Украины». В том письме я осуждаю нападки партийной прессы на В. Б. Гриневу и на Вас, Борис Иванович. Но прочитав в «Правде Украины» (№ 100) статью А. Белозерова, которая, как мне кажется, теперь уже вместе с Мокимым обвиняет и весь институт. Не нравится партпрессе, что коллектив института, в том числе и коммунисты, вступился за своего ректора и выступил в его защиту. Как бы не старалась Белозерова оправдывать Булычева, я считаю его таким показушным защитником партийных интересов. Он в моих глазах выглядит лжепатриотом.

Белозерова же просто заботит свое зарплатное методом сделки со своей совестью. Ко мне давно пришло прозрение. Не раз задумываюсь, в какой партии я состою. Верю — придет прозрение и к таким, как Белозерова.

Еще в те годы я выполнял поручение партии, был неоднократно уполномоченным райкома на селе по подписке госзайма, парторгом на посевной и уборочной, где убедился, что вся работа в партии построена на насилии, лжи и обмане, на угождении. И теперь всему народу видно, что в период перестройки обновленное руководство партии остается на старых позициях, держится за догмы социалистического выбора, а партноменклатура снизу доверху жить хочет

в капиталистическом достатке. Не желает оставить свое сытое корыто и стать вместе с нами в длиннющие очереди. С. И. Гуренко все твердит о руководящей роли партии. Но, куда рулит Гуренко, общеизвестно.

Мы считали, что партия обладает достаточно мощным влиянием в стране, чтобы помочь Горбачеву в его реформах, однако XXVIII съезд КПСС оказался для многих коммунистов, в том числе и для меня, последней надеждой на неправдавших желаний. Главным тормозом в перестройке стала партия, а наш Генсек, начав доброе дело, сам же его губит. Покаявшись партия не хочет. То, что творила, сваливает на личности. Да, личности виновны, но и вся партия не чиста. 6 декабря 1932 года было

принято Постановление Совнаркома УССР и ЦК КП (б)У, подписанное Чубарем и Косиором, об уничтожении врагов народа и непокорного крестьянства на селе. Этим был заложен страшный голод, в результате которого я остался сиротой. Стал беспризорником. Выжил, учился. Поступил в партию во время войны. Верил. Но оказался обманутым, как и многие миллионы простых коммунистов. Мы для партии были только налогоплательщиками.

Теперь я глубоко уверен, что у партии нет будущего. Партия дряхлеет. Она держится на таких, как Булычев, и на ветеранах. Ветераны не вечны. Нынешнюю молодежь теперь не обманешь, как были обмануты мы. Наша вера для них ста-

ла неверием. И как бы партийная пресса не старалась выгораживать свою партию, чернить всех тех, кто не согласен с ее политикой, каких-либо значительных успехов ей достичь трудно. Об этом я прямо сказал в своем письме редакции «Правды Украины». Мы верим, что в таких коллективах, как ВПИ, КПИ и других высших учебных заведениях зреют светлые умы.

Заверяю всех сотрудников и студентов ВПИ, всех, кто смотрит на жизнь открытыми глазами, что мы с вами. Не все так думают как Булычев и Белозерова.

С глубоким уважением
ЮРИЙ БОРИСОВИЧ МАШЕВСКИЙ, ветеран войны и труда, инвалид II-й группы, ветеран партии.

Що робити, щоб бакалавра зробити?

ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ

У «Вінницькій правді» 13 травня наш ректор Б. І. Мокін опублікував статтю «Яка технічна освіта потрібна сьогодні?», де розкрив концепцію вищої інженерної освіти в умовах ринкової системи. Основу цієї концепції становлять принципи гуманізації, демократизації та фундаментальності підготовки технічної інтелігенції на базі інтеграції навчання з виробництвом та розвитку вмінь та навичок прийняття оптимальних рішень на базі комп'ютерної техніки.

В інституті розпочата робота по реалізації цієї концепції: складені нові навчальні плани, введені нові навчальні дисципліни, але ні університетські плани і програми, ні введення вчених ступенів бакалавра та магістра для наших випускників не дадуть високої якості підготовки майбутньої технічної інтелігенції, якщо ми будемо практикувати в вузі середньовічну технологію навчання. Необхідно вже зараз переходити на нову технологію, яка б давала можливість підготувати людину до життя в 21-му столітті. Нова технологія навчання ґрунтується на двох об'єктивних психологічних законах логіки пізнання:

1. Людина може засвоїти велику кількість інформації за короткий час, якщо ця інформація виражена малою кількістю знаків (принцип мінімаксу).
2. Інформація засвоюється людиною і зберігається в пам'яті, якщо вона використовується в процесі розв'язування життєвих, необхідних задач (принцип розвитку психіки в діяльності).

З цих законів випливає суть мінімаксової технології навчання: студентам для засвоєння необхідно дати мінімум фундаментальних знань, сформувати вміння та навички пізнавальної діяльності (дати систему загальнонаукових алгоритмів і евристичних програм одержання конкретної інформації з «мінімуму») та організувати групову, індивідуальну, аудиторну і не аудиторну самостійну пізнавальну роботу по розв'язанню ними виробничо-практичних задач. Отже, основна мета навчання в вузі — навчити студентів вчитися все життя. Мета викладача — організувати для студентів ефективну самостійну роботу, а не намагатися якомога більше прочитати лекцій для них! (Закінчення на 2-й стор.).

ДОВЖИНОЮ В 10 РОКІВ...

ЮВІЛЕЙ КАФЕДРИ

Кафедра російської та української мов наблизилася до свого десятиліття. Звичайно, не до ювілеїв у таку трудну пору. І все-таки хочеться подумки озирнутися на пройдені шляхи.

Кращий спосіб вивчення іноземної мови — діалоговий. Кафедра веде такий діалог уже ось 10 років, діалог постійний, напружений, важкий, але результативний. З одного боку — викладачі, з іншого — студенти 70 країн з усім розмаїттям їхнього життєвого досвіду, несхожістю поглядів і переконань, характерів і темпераменту, нахилів і вподобань.

Кафедра одержала від ректорату солідну навчально-матеріальну базу, зуміла оснастити аудиторії сучасними засобами навчання, створити нормальні умови для засвоєння знань.

Хід навчального процесу останнього десятиліття, коли щорічно змінювались учбові плани, гостро ставив перед колективом проблеми методичного забезпечення занять на кожному курсі. Становище ускладнювалося

ще й тим, що викладачі оволодівали специфікою роботи зі студентами — іноземцями, безпосередньо в навчальній практиці. Кафедрі вдалося розробити основні методичні посібники, котрі дозволяють проводити навчання студентів — іноземців на сучасному рівні. Набутий методичний досвід дав змогу самостійно вирішувати такі актуальні проблеми, як створення учбових художніх текстів, комп'ютеризація навчання, що дозволило представити результати діяльності на VII Конгресі Міжнародної асоціації викладачів російської мови і літератури (Москва, 1990 р.).

З минулого навчального року кафедра навчає також української мови і широко використовує методику, випрацювану в роботі з групами радянських студентів.

Викладачі ініціативно і творчо ведуть виховну роботу з студентами — іноземцями. Клуб інтернаціональної дружби, очолюваний Т. А. Белою (в його раді — 14 викладачів кафедри), через свій актив

залучає до роботи всіх студентів. Форми цієї діяльності різноманітні і постійно оновлюються. Це — вечори першокурсника, коли в інтернаціональну сім'ю студенти — «старожили» приймають тих, що тільки-но переступили поріг вузу. Це і тематичні вечори — «Любов, любов...», «Добрий вечір, добрим людям», новорічний, зустріч з учнями шкіл № 18, 31, 32, кінолекторій при кінотеатрі «Мир», випуск газети «Погляд», участь в інтерв'ютах (нинішнього року в м. Чернівцях, Даугавпілсі), екскурсії по місту і області, поїздки в колгоспи і радгоспи, виїзди до інших міст (Умань, Ялта, Кам'янець-Подільський), читачка конференція за творами Пушкіна, студентський міні-театр.

Всю цю велику, багатогранну роботу виконує колектив, що склався впродовж десяти літ. Засновниками і фундаторами його з повним правом можна назвати викладачів Т. Ю. Іванець, І. Р. Мельник, А. І. Олійник, А. С. Шарей-

ко, А. І. Хмель, А. М. Клімкіну, К. І. Герасименко (останні двоє зараз на пенсії). Саме їм довелося взяти на себе нелегкі турботи по створенню кафедри, освоєнню нової методики, випрацюванню форм і методів виховної роботи з таким незвичайним контингентом.

За ними до складу кафедри влилися і розділили всі її турботи викладачі В. Я. Корженко, Е. А. Жданова, С. В. Волочай, по тому — М. Г. Харьков, А. П. Пенчилова, А. С. Маркес, Т. П. Паламарчук, Т. А. Бела, А. П. Медведська, А. М. Бачек, О. В. Липовська, Т. І. Козаченко. Останніми роками на кафедрі прийшли О. М. Рац, І. Г. Василькова, А. В. Горчинська, О. М. Круковська, А. С. Савицька, Г. В. Поліщук. Навчально-виховну діяльність кафедри успішно забезпечують завлабораторію П. В. Солнцев, старший лаборант А. В. Кур'ята, лаборанти Т. О. Лискова, Я. В. Тарновська.

Отже, як бачимо, основну роль в колективі відіграють

жінки, вони визначають стиль діяльності, беруться за найтрудніші справи. При великій завданості навчальної і виховної роботи, при тому, що на їхніх руках діти і сім'ї, жінки кафедри відзначаються привабливим зовнішнім виглядом, стежать за модою, і чарівність їхня росте з кожним роком. А про їхні кулінарні таланти гурман міг би написати захоплюючу поему. На вечорах, які традиційно декілька разів на рік влаштовуються кафедрою, уже не раз висловлювалось побажання відкрити кооперативну кондитерську. Дійсно, жінки кафедри готують чудові салати, смачні пірижки, оригінальні торти, а найунікальніше — це, звичайно, кролик в сметані.

Колектив кафедри переходить на контрактне навчання іноземних студентів, буде давати в інститутську скарбницю валюту. Нові проблеми, нові турботи... Що ж, до цього не звикає.

М. СТЕПАНОВ,
завкафедрою російської і української мов.

НЕ БІЙТЕСЬ, ЩО... НА ПЕНСІЮ

182 працівникам інституту (чоловікам і жінкам) нинішнього літа виповнюється по 60 і 55. Згідно умов колективного договору, одноголосно затвердженого профспілковою конференцією вузу і підписаного адміністрацією, ці люди мають бути звільнені з роботи у зв'язку з виходом на пенсію.

Але не треба думати, що відбудеться масове звільнення. Після відпустки кожен має право подати заяву на укладення строкового договору і якщо керівники служб знайдуть, що ти і далі зможеш працювати плідно, з повною віддачею, то такий договір буде укладено.

Ці знімки зроблені на фініші навчального року, а якщо точніше, то на фініші інститутського навчання. Знімки, в принципі, сумні — група, що стоїть перед «лицем» державної екзаменаційної комісії, щойно захистила дипломні проекти: прощай інститут, здрастуй нова робота!

Що там, за цим рубіконом?

Студентські роки більше не повторяться. Були прикраси, труднощі, нарікання, але все це забудеться. В пам'яті про альма-матер залишаться тільки найсвітліші спомини. А попереду — страшнувата невідомість.

Хай же пощастить вам, молоді пташата з інженерними дипломами!

Що робити, щоб бакалавра зробити?

(Початок на 1-й стор.).

Для того, щоб реально перейти на мінімальну технологію навчання — самонавчання з використанням комп'ютерної техніки — необхідно:

1. СТВОРИТИ МАТЕРІАЛЬНУ БАЗУ ДЛЯ САМОНАВЧАННЯ:

— мінімальні навчальні посібники з фундаментальних дисциплін;

— збірники задач та лабораторних робіт з виробничим змістом;

— скласти банки знань, алгоритми та евристичні програми для експертних систем;

— скласти навчальні, інформаційно-довідкові, обчислювальні, інформаційно-пошукові пакети прикладних програм;

— забезпечити всі кафедри достатньою кількістю комп'ютерної техніки.

2. ПРОВЕСТИ ПЕРЕПІДГОТОВКУ ПРОФЕСОРСЬКО-ВИКЛАДАЦЬКОГО КОЛЕКТИВУ.

Остання умова — основа і найважливіша. Ще американський фізик Фейнман говорив: «Легше перенести кладовище з Землі на Місяць, ніж перевчити викладача вузу на інші методи навчання».

Така інертність властива і нам. 20 років я веду пропаганду мінімальної технології навчання у нашому вузі, на базі цієї технології захищено більше двох десятків дисертацій з моєю допомогою, а у Вінницькому політехнічному інституті тільки окремі педагоги — ентузіасти її застосовують. Оскільки більшість викладачів використовують стару технологію навчання, то

праця педагогів — ентузіастів має такий же ефект як крапля гарячої води в морі — не дає загального педагогічного ефекту.

Якщо ми маємо почуття самозбереження і хочемо вижити в ринковій системі, в конкурентній боротьбі серед вузів, то повинні побороти свою психологічну інертність, а це можливо при умові оволодіння всіма членами професорсько-викладацького колективу мінімальною технологією навчання.

Для цього у нас є реальні умови:

1. Керівництво інституту розуміє необхідність перебудови навчального процесу і робить перші кроки в цьому напрямку.

2. В інституті створено лабораторію проблем вищої школи, методичний кабінет, які можуть очолити і організувати цю роботу.

3. Створений та укомплектований висококваліфікованими кадрами обчислювальний центр, кабінет технічних засобів навчання, комп'ютерні класи.

4. На кафедрі фізики розроблений мінімальний навчальний посібник з фізики і його вже використовують студенти в процесі навчальної роботи; підготовлено посібники: «Як самостійно вчити фізику?» (посібник для студентів), «Основи логіки пізнання» (посібник для викладачів), «Фізичні методи розв'язання виробничих задач» (посібник для студентів) та інше.

Ректору та вченій раді інституту необхідно лише розробити систему матеріальних і моральних стимулів, які б заохотили викладачів працювати в галузі підготовки мінімальних навчальних програм, вести педагогічні дослідження тощо.

В іншому разі гарна ідея інженерної підготовки технічної інтелігенції, що висунув професор Б. І. Мокін, залишиться такою ж утопією, як і ідея побудови комуністичного суспільства в окремо взятій країні.

В. ЧИЖИК,
доцент.

ГОВОРИЛИ—БАЛАКАЛИ...

Це уже якась комедія: щоб провести чергові партійні збори адміністративно-управлінського персоналу (24 червня), довелося «відловлювати» комуністів у коридорах і на робочих місцях (збори влаштовувалися за рахунок трудового дня о 16-й годині), але так і не набрали потрібної більшості.

Причини відомі — збори комуністів вже давно нагадують дискусійні клуби, де в міру політичної «підкованості» кожен розмірковує, чому партія втратила авторитет, чому плететься в хвості подій. Знову було сказано, що нема програми, що, вилучивши з Конституції 6-ту статтю, позбавили партію ролі єдиної і привілейованої, що треба було б йти в маси, вести їх за собою, але нема чим агітувати, в світлу комуністичну майбутність, про яку співали десятиліттями, тепер уже ніхто вірити не хоче.

Думка одностайна — партія спить, втрачає силу, авторитет. За нинішній рік в її ряди по всьому місту

вступило лише 13 чоловік з 260 тисяч дорослого населення. 70 парторганізацій Вінниці не перераховують міськкому партвнесків, 80 — дають, скільки захочуть, в 50-ти половина комуністів внесків взагалі не сплачує. Авторитет партії настільки підупав, що міськком не може укомплектувати повного апарату — з 35 чоловік за штатним розкладом набрали тільки 28.

Комуністи знову розказували один одному, що не знають, куди йти, що робити, за що агітувати, для чого годувати своїми внесками командну верхівку, котра веде країну бо-зна куди. Одне слово, поговорили — побалакали, поплакали в рукавичку і на тому й розійшлися. Знов — ніякого напрямку, ніякого діла. Єдине діло, правда, було: затвердили ще дві заяви про вихід з партії і одну — про виключення. Отакі нині пішли «врожай» діловитості.

В. ІВЧЕНКО.

Тамара Болеславівна Буяльська, наша невтомна трудівниця і подвижниця на терені культури й гуманітаризації інженерної освіти, використовує кожен нагоду, щоб поповнити новими експонатами культурно-художній центр інституту. Фотокореспондент Степан Лісовий зробив цей знімок на виставці творів народного мистецтва у Вінниці, коли директор центру «тор-

гувалася» з Анатолієм Миколайовичем Лукіянчиком, майстром різби по дереву з села Гнаткова Томашпільського району.

Втім, «торгувалася» до Тамари Болеславівни зовсім не підходить — милий і делікатний її характер не того гатунку, однак ми вживаємо саме це слово, бо мусить вона з щемкими сердечними судомами відступати перед новітніми він-

ницькими товстосумами, які накладають «волохату лапу» на мистецькі твори, бо одразу платять готівкою і найкраще забирають до приватних колекцій або для вигідного перепродажу дома, або й за кордоном. Така, на жаль, реальність сьогодення. Інституту не під силу тягатися з цими акулами перебудовного бізнесу. Можливості наші значно скромніші, ми не

можемо платити готівкою, а тільки — за бухгалтерським переказом... І все-таки Тамара Болеславівна зуміла домовитися з народними митцями і відклала дещо з того, що сподобалось і що нам «по кишені».

Гадаємо, що невдовзі колекції культурно-художнього центру збагатяться за рахунок цікавих новинок.

Фото С. Лісового.

Актуальне інтерв'ю

ТРИ ЗАПИТАННЯ О. І. НИЖНИКУ

— І все-таки, Олександр Івановичу, чи будуть створюватись національні Збройні Сили України?

— Так національні Збройні Сили Української Армії будуть створюватись. Необхідність Української Армії зумовлена прийняттям Декларації про державний суверенітет України, в якій проголошується її право на власні збройні сили. Існуючі збройні сили СРСР не відповідають сучасним вимогам гарантування безпеки республіки, і, чим скоріше зрозуміють це офіцери, тим безболісніше триватиме процес побудови армії незалежної держави. Монополія КПРС на керівництво армією створює постійну загрозу військового стану в республіці. До цього часу Україна не має не тільки ефективного державного механізму контролю за діяльністю союзних збройних сил, але і права на це. Вважаю, що це може призвести до небезпечних ситуацій, таких, скажімо, як у республіках Прибалтики.

Принципи побудови Збройних Сил України були розглянуті на науково-практичній конференції 2—3 лютого цього року в Києві і нині викладені в концепції Української Армії, з якою можна ознайомитись на стенді Руху ВПІ, а також в штаб-квартирі Крайового Руху (вул. Пушкіна, 11). Концепція передбачає, по-перше, поетапний перехід від структур союзної армії до національної; по-друге, поетапний перехід комплектування Української Армії від змішаного принципу до професійного. Ясно, що це справа не од-

ного року. Має бути відомим і те, що ми не збираємось ділити ядерний арсенал, стоїмо на тому, що в перехідний період повинні бути потужними спільні стратегічні сили — світ, в якому ми живемо, ще не такий, щоб не дбати про захист і безпеку, але вони мають відповідати існуючим стосункам між державами і союзами. Розрахунки показують, що Україні достатньо професійної армії чисельністю 300—350 тисяч чоловік з витратами 11 мільярдів карбованців, проти витрат на утримання союзної армії в розмірі 50 мільярдів щорічно.

Концепція Української армії обговорювалась 12 червня цього року за круглим столом керівництвом Крайового Руху і офіцерами — поліпрацівниками політруків армії, розташованої на Україні і в Білорусії. Зустріч була взаємно доброзичливою, конструктивною, виваженою і офіцери не приховували своєї зацікавленості. То ж сподіваємось на те, що справа цим не закінчиться.

27—28 липня цього року в Києві відбудеться з'їзд офіцерів, які служать на Україні. Обговорюватиметься концепція Української Армії, яка буде запропонована Верховній Раді республіки, створюватиметься Комітет офіцерів України. Підготовка до з'їзду вже ведеться. Хто хоче допомогти, прошу звертатись в комісію з військових питань Руху або безпосередньо до мене.

— Суспільство відверто занепокоєне беззахисністю військовослужбовців перед

глулотою влади. Може статися так, що через пару років в офіцерські училища не захоче йти ніхто. Яка позиція в цьому зв'язку керівних органів демократичних сил?

— Дійсно, суспільство стурбоване правовою і соціальною незахищеністю військовослужбовців, в тому числі і громадян України, які проходять службу в союзній армії. Дійсно, ми стикаємось з якимось глупством, коли людина 25—30 років служить державі, народowi, а пенсію отримує від Міністерства оборони. Чому в такому разі шахтарі або вчителі не отримують пенсію від своїх міністерств?

Окрім того, наші діти на власні очі бачать, як бідують офіцерські сім'ї (немає квартир, вічні переїзди, нестатки) і роблять висновок, що керівництво країни неспроможне вирішувати своєчасно наболілі правові і соціальні проблеми.

Який же вихід бачить керівництво демократичних сил?

Це — створення якісно нової професійної армії, яка б підпорядковувалась Верховній Раді України. Ця армія має бути деполітизованою, побудованою на принципах правової держави, в якій передбачається строкова і альтернативна служби. В новій армії забезпечуються необхідні умови для професійної діяльності військових, гарантується право на створення профспілок військовослужбовців, забезпечується реалізація соціальних програм, життєвий рівень військових підтримується не нижче рівня висококваліфікованих

цивільних фахівців (з урахуванням інфляції). Врешті-решт, мова буде йти про захист України, як Вітчизни кожного, хто в ній живе, а це в патріотичному плані значить немало.

Для розгляду цих питань на черговій сесії Верховної Ради вже обговорюються принципи законів, створені демократичними силами: про правовий статус військовослужбовців, які проходять службу на Україні; про проходження строкової військової служби громадянами України; про альтернативну службу громадян України.

Набуває розголосу концепція Збройних сил України, яка вже має чимало прихильників серед офіцерів, котрі служать в республіці.

— Ходять розмови, що Рух створюватиме у вузах щось на зразок страйкових комітетів...

— Рух страйкомів не створює, а тільки бере участь через своїх функціонерів — членів колективів у загальному профспілковому і робітничому русі. Комітети соціального самозахисту трудящих створюються сьогодні по всій Україні. Тож нема нічого дивного в тому, що у вузах, зокрема, і в нашому може бути створений такий же комітет, який увійде до Всеукраїнського об'єднаного страйкового (ВОСК) і погодиться діяти згідно статуту ВОСК. До речі, в робітничих колективах Вінниці уже створено чимало таких комітетів, котрі обрали делегатів на 1-й з'їзд ВОСК, що відбудеться в Києві цього місяця, затвердить Статут і програму дій.